

Uppföljande granskning

Botkyrka kommun

Mars 2022

Michaela Nyman, revisionskonsult

Tobias Björn, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en uppföljande granskning av fyra tidigare fördjupade granskningar. För de fyra granskningarna har totalt 22 rekommendationer lämnats där vi kan konstatera följande:

- 11 rekommendationer bedöms vara åtgärdade
- 8 rekommendationer bedöms vara delvis åtgärdade
- 1 rekommendationer bedöms inte vara åtgärdade
- 2 rekommendationer kan ej bedömas

Sammantaget visar vår granskning att kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden instämmer till revisionens iakttagelser och rekommendationer som lämnats för respektive revisionsgranskning. I många fall pågår ett arbete med att åtgärda brister i enlighet med lämnade rekommendationer.

Särskilt noteras att det finns kvarstående åtgärdsbehov kopplat de rekommendationer som lämnats avseende granskning av underhåll av fastigheter och anläggningar.

Vår samlade revisionella bedömning är att kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	3
Metod	3
Granskningsresultat	5
Kommunens hållbarhetsarbetet med fokus på klimatstrategin	5
Underhåll avseende fastigheter och anläggningar	7
Löner, arvoden och bisysslor	10
Kris och katastrofberedskap	14
Samlad bedömning	18
Rekommendationer	18

Inledning

Bakgrund

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: planering, genomförande och uppföljning. Den sista delen av revisionsprocessen är viktig för att säkerställa att genomförd revision får önskad effekt, dvs. att lämnade rekommendationer beaktas.

Syfte och revisionsfrågor

Uppföljningen syftar till att följa upp tidigare granskningar med avseende på nedanstående revisionsfrågor:

- Vad har åtgärdats av våra påpekanden?
- Vad kvarstår att åtgärda?
- Finns behov av att träffa ansvarig nämnd/förvaltning?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Kontrollmål och revisionskriterier är utarbetade för de ursprungliga granskningarna som är föremål för uppföljning.

Avgränsning

Avgränsning görs de tidigare genomförda granskningarna som nämns ovan.

Metod

Följande granskningar har valts ut för att följas upp under 2021 inom ramen för denna granskning:

- Kommunens hållbarhetsarbete med fokus på klimatstrategin (nov 2019)
- Underhåll avseende fastigheter och anläggningar (aug 2020)
- Löner, arvoden och bisysslor (dec 2020)
- Kris- och katastrofberedskap: vattenförsörjning (jan 2021)

För respektive revisionsgranskning har vi tagit del av revisorernas skrivelse, granskat organs yttrande över rapporten och sammanträdesprotokoll från när rapporten behandlades. Vi har erhållit skriftliga beskrivningar från berörda förvaltningar gällande vilka förändringar som genomförts sedan respektive granskning genomfördes, samt genomfört kortare telefonavstämningar vid behov.

Resultatet av uppföljningen av respektive granskning redovisas med status enligt följande:

- Rött = Rekommendationen har inte åtgärdats sedan tidigare granskning, vilket medför att relaterad risk och rekommendation kvarstår.

- Gult = Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår risken då åtgärderna ännu inte är på plats.
- Grönt = Åtgärder och aktiviteter för att begränsa risken har implementerats och underlag har granskats, vilket säkerställer operativ effektivitet i kontrollen.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Kommunens hållbarhetsarbetet med fokus på klimatstrategin

lakttagelser

Sammanfattning av genomförd granskning

Under 2019 genomförde kommunrevisionen en granskning av kommunens hållbarhetsarbetet med fokus på klimatstrategin. Granskningens revisionsobjekt var kommunstyrelsen. Den sammanfattande revisionella bedömningen var att kommunstyrelsen *delvis* bedrev en ändamålsenlig ledning och styrning av kommunens klimatarbete.

Bedömningen baserades bland annat på att det saknades tydliga styrdokument med syfte att vägleda nämnderna och verksamheten i deras klimatarbete. Granskningen har även identifierats ett behov av kvalitetssäkrade beräkningsmodeller och uppföljningsverktyg, dels av kommunens indirekta koldioxidutsläpp i samband med inköp av varor och tjänster, dels avseende tillgodoräknande av koldioxidsänkor samt att det fanns ett utvecklingsbehov kopplat till handlingsvägar och uppföljning av klimatmålet *klimatneutral organisation 2025* och *klimatneutralt Botkyrka senast år 2045*.

Uppföljning

I missiv till rapporten, lämnad till kommunstyrelsen 2019-12-09 ombads kommunstyrelsen återkomma med svar senast 2020-03-31. Kommunstyrelsen lämnade ett yttrande över revisionsgranskningen vid sammanträdet 2020-03-02 § 38, i enlighet med revisionens direktiv.

Av protokollet framgår att kommunstyrelsen beslutade att godkänna yttrandet till revisionen samt uppdrar åt kommunledningsförvaltningen att utarbeta ett förslag till handlingsprogram för att nå klimatmålet "Klimatneutral kommunal organisation senast år 2025".

Av förvaltningens tjänsteskrivelse till styrelsens beslut (daterad 2020-01-08) framgår de åtgärder som kommunledningsförvaltningen har påbörjat samt har för avsikt att genomföra utifrån revisionens rekommendationer. I nedanstående tabell redovisas de åtgärder som framgår av förvaltningens skrivelse samt en bedömning gällande huruvida de förbättringsområden och rekommendation som lyftes fram i granskningen bedöms som åtgärdade.

Rekommendation	Bedömning	Kommentar <i>Vad har åtgärdats av våra påpekanden? Vad kvarstår att åtgärda?</i>
1) Kommunen fastställer program med tydliga	Delvis åtgärdad	Vid sammanträdet beslutade styrelsen att uppdrar förvaltningen att utarbeta ett förslag till

<p>handlingsvägar för klimatmålet klimatneutral kommunal organisation senast år 2025. Kommunen bör noggrant utreda om målet är ändamålsenligt bland annat genom att säkerställa effekten av koldioxidsänkor.</p>		<p>handlingsprogram.</p> <p>I skriftlig information från förvaltningen anges att ett program med åtgärder ännu inte tagits fram. Detta härleds till att det inom upphandlingsmyndigheten har pågått ett arbete med att ta fram ett analysverktyg (Miljöspendanalys) för att mäta indirekta växthusgasutsläpp som kommer ligga till grund för handlingsprogrammet. Verktyget presenterades i februari 2022.</p> <p>Förvaltningen anges ha för avsikt att under 2022 genomföra en nulägesanalys av alla kommunens verksamheter med hjälp av verktyget (som ger tillgång till utsläppsdata som visar vilka inköp av varor och tjänster som genererar de största utsläppen). Utifrån dessa uppgifter ska förvaltningen genomföra en analys som sedan ligger till grund för handlingsprogrammet.</p> <p>I svaret anges att kompletterat med detta kommer även ett system för klimatkompensation att tas fram under 2022, där kommunens egna kolsänkor kommer att vara en viktig del i arbetet för att nå klimatneutralitet till år 2025. Det framgick även att de operativa klimatfrågorna från 1 januari 2022 har flyttats från miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde till kommunstyrelsen.</p>
<p>2) Givet den höga ambition Botkyrka kommun har inom klimatområdet, och givet att kommunen vill vara en föregångare i Sverige, rekommenderar vi att kommunen avsätter mer resurser till arbetet med att ta fram kvalitetssäkrade metoder, digitala verktyg samt licenser till internationella utsläppsdatabaser för att mäta indirekta utsläpp av växthusgaser som genereras av kommunens inköp av varor och tjänster.</p>	<p>Åtgärdad</p>	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att ett välfungerande nationellt system inte finns. Dock har upphandlingsmyndigheten strax före årsskiftet 19/20 redovisat en ny metod för att analysera de offentliga inköpens klimatpåverkan. Enligt tjänsteskrivelsen avsåg kommunledningsförvaltningen att fortsatt följa detta utvecklings- och tillämpningsarbete. Som nämns ovan har upphandlingsmyndigheten i februari 2022 presenterat ett analysverktyg för detta.</p> <p>Vid avstämning med förvaltningen uppges att kommunledningsförvaltningen behöver säkerställa att fortsatt finansiering av verktyget beaktas i kommande budgetprocess.</p>

<p>3) Bredare ansvarsfördelning i klimatarbetet, i nuläget ligger mycket av ansvaret och kompetensen hos enskilda tjänstemän, detta bedömer vi gör klimatarbetet sårbart då kommunstyrelsens, nämndernas och förvaltningarnas mål och uppföljningsarbete är i nuläget är beroende av enskilda tjänstemän.</p>	<p>E/T</p>	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att kommunledningsförvaltningen anser att nuvarande styrning av nämnderna sker genom Mål och budget, vilket enligt skrivelsen bedöms som tillräcklig. Av skrivelsen framgår dock att det kan bli aktuellt att se över styrningsfrågor då ett program för handlingsvägar för att nå målet om en klimatneutral kommunal organisation tagits fram.</p> <p>I avstämning med förvaltningen beskrivs att de tjänstepersoner med ett övergripande ansvar för klimat- och miljöfrågor sedan årsskiftet 2021/2022 tillhör kommunledningsförvaltningen (tidigare samhällsbyggnadsförvaltningen), med uppgift att bl.a. fungera som en samordnande funktion för styrelsens och nämndernas klimat- och miljöarbete.</p> <p>Ett utvecklingsområde som nämns är att etablera nätverk inom kommunen för att arbeta sammanhållet mot kommunens klimat- och miljömål.</p>
---	------------	--

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsrapporten har resulterat i att styrelsen har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. En rekommendation bedöms delvis vara åtgärdad. Kvarstående åtgärd avser kommunledningsförvaltningens uppdrag om att upprätta ett handlingsprogram för att nå klimatmålet "Klimatneutral kommunal organisation senast år 2025". I sammanhanget noteras att ett förarbete har genomförts för att förvaltningen ska kunna arbeta vidare med att upprätta programmet.

Underhåll avseende fastigheter och anläggningar

lakttagelser

Sammanfattning av genomförd granskning

Under 2020 genomförde kommunrevisionen en fördjupad granskning avseende kommunens underhåll av fastigheter. Granskningens revisionsobjekt var teknik- och fastighetsnämnden. Det sammanfattande revisionella bedömningen var att nämndens styrning och kontroll avseende underhåll av kommunens fastigheter och anläggningar *ej* var tillräcklig eller ändamålsenlig ur ekonomiskt och verksamhetsmässig synvinkel.

Bedömningen baserades bland annat på att det saknades styrande dokument såsom fastighets- och underhållsstrategi samt nyckeltal för styrning och uppföljning.

Granskningen visade även att det saknades långsiktiga underhållsplaner och

prioriteringsprinciper för kommunens fastigheter att utgå från vid planering av underhållsinsatser/åtgärder. Vidare konstaterades att det saknades fastställda referensnivåer för att säkerställa en enhetlig bedömning av fastighetsförvaltarnas underhållsbehov och nämnden hade ej kartlagt det faktiska underhållsbehovet för kommunens fastigheter. Avslutningsvis konstaterades att underhållskostnaderna redovisas på aggregerad nivå och inte specifikt för avhjälpande och planerat underhåll.

Uppföljning

I missiv till rapporten, lämnad till teknik- och fastighetsnämnden och kommunstyrelsen 2020-10-12 ombads nämnderna att återkomma med svar senast 2021-01-15. Teknik- och fastighetsnämnden lämnade ett yttrande över revisionsgranskningen vid sammanträdet 2021-02-23 § 6 och kommunstyrelsen 2021-03-08 § 34, vilket inte är i enlighet med revisionens direktiv.

Av protokollet framgår att teknik- och fastighetsnämnden beslutade att godkänna yttrandet till revisionen samt uppdrar till teknik- och fastighetsförvaltningen att till nämndens sammanträde i september redovisa statusrapport över åtgärder.

Av kommunstyrelsens protokoll framgår att styrelsen godkänner yttrandet.

Av teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse till nämndens beslut (daterad 2021-02-01) framgår framgår de åtgärder teknik- och fastighetsförvaltningen har påbörjat samt har för avsikt att genomföra utifrån revisionens rekommendationer. Av kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse till styrelsens beslut (daterad 2021-01-26) redovisas en statusrapport över tidigare beskrivna åtgärder. I nedanstående tabell redovisas de åtgärder som framgår av förvaltningarnas skrivelser samt en bedömning gällande huruvida de förbättringsområden och rekommendation som lyftes fram i granskningen bedöms som åtgärdade.

Rekommendation	Bedömning	Kommentar <i>Vad har åtgärdats av våra påpekanden? Vad kvarstår att åtgärda?</i>
1) För att säkerställa tillräcklig styrning och kontroll avseende fastigheter bör styrdokument såsom fastighetsstrategi och underhållsstrategi arbetas fram.	Delvis åtgärdad	Av teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse i januari 2021 framgår att det ska påbörjas ett arbete under året med att ta fram strategier i och med teknik- och fastighetsförvaltningens omorganisation. Av tjänsteskrivelsen i oktober 2021 anges att förvaltningen har genomfört en inventering/statusbesiktning av fastighetsbeståndets underhållsbehov med hjälp av extern konsult och hittills listat de fastigheter med störst underhållsbehov. I avstämning beskrivs att strategier ännu inte arbetats fram. Förvaltningen uppges dock ha

		<p>arbetat med de planerade underhållsåtgärderna baserat på ovan nämnd lista.</p> <p>Förvaltningens nya fastighetssystem (som implementerats 2021, men planerad drift from maj 2022) ska ersätta tidigare underhållssystem. Det uppges pågå ett arbete med att scanna in fastighetsbeståndet i det nya systemet för att kunna göra beräkningar på bl.a. reparations- och underhållskostnader och beräknad livslängd på fastigheter för att få ett långsiktigt perspektiv. Utifrån detta ska en underhållsstrategi och en fastighetsstrategi arbetas fram.</p>
2) För att säkerställa korrekt uppföljning och analys av underhållskostnader rekommenderar vi att även personalkostnader bokförs på objektsnivå.	Delvis åtgärdad	<p>Av kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse framgår att det inom kommunledningsförvaltningen har påbörjats ett arbete med att ta fram rutiner och ett enhetligt arbetssätt för aktivering av egen arbetad tid i kommunens samtliga investeringsprojekt enligt gällande redovisningsregler. I detta arbete kommer enligt skrivelsen även reinvesteringar och övriga investeringsprojekt som avser underhåll att ingå. Arbeta kommer att ske under 2021 och i början av 2022 för att presenteras i samband med förutsättningarna till Mål och budget 2023.</p> <p>Teknik- och fastighetsförvaltningen avser enligt tjänsteskrivelsen i oktober 2021 att följa utvecklingen av ärendet.</p>
3) I samband med den pågående statusbesiktningen av fastigheternas tillstånd och skick är det viktigt att utreda vid vilken tidpunkt åtgärder måste vidtas och därmed få kontroll över vilka kostnader fastighetsorganisationen kommer att få över tid och för att kunna fatta strategiska beslut om fastighetsbeståndet.	Delvis åtgärdad	<p>Förvaltningens nya fastighetssystem ska enligt avstämning med representant från teknik- och fastighetsförvaltningen möjliggöra planering, uppföljning och ökad kontroll på kommande underhållsåtgärder. Systemet väntas vara drift i maj 2022.</p> <p>En kartläggning/statusbesiktning av underhållsbehovet på kommunens fastigheter uppges i avstämning ha påbörjats, men att en samlad bedömning av fastighetsbeståndet ännu inte skett. Vidare beskrivs att kartläggningen av fastighetsbeståndet ska läggas in i det nya fastighetssystemet i syfte att få en långsiktig planering.</p>
4) Säkerställ att det finns ändamålsenliga rutiner för hur	Inte åtgärdad	Av teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse framgår att teknik- och

drift- och underhållsinformation ska dokumenteras och följas upp.		fastighetsförvaltningen ska se över rutiner och dokumentation för drift- och underhållsinformation när det nya fastighetssystemet är implementerat.
5) Ta fram nyckeltal för styrning och uppföljningen av underhållsarbetet.	Delvis åtgärdad	Av teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse i januari 2021 framgår att teknik- och fastighetsförvaltningen under 2021 ska påbörja arbetet med att ta fram nyckeltal, vilket i avstämning delvis uppges ha skett utifrån påbörjad statusbesiktning av fastighetsbeståndet. Vid avstämning beskrivs även att när fastigheterna scannats in i det nya systemet kommer nyckeltal att kunna tas fram för styrning och uppföljning av underhållsarbetet.

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsrapporten delvis har resulterat i åtgärder från styrelsen och nämnden och förbättringar inom verksamheterna. Det finns fortsatt behov att säkerställa att åtgärder vidtas avseende strategiska styrdokument och rutiner. I sammanhanget noteras att det pågår ett arbete med att driftsätta ett nytt fastighetssystem i kommunen som till många delar planerade åtgärder utifrån revisionens rekommendationer.

Löner, arvoden och bisysslor

lakttagelser

Sammanfattning av genomförd granskning

Under 2020 genomförde kommunrevisionens en fördjupad revisionsgranskning av kommunens hantering av löner, arvoden och bisysslor. Granskningens revisionsobjekt var kommunstyrelsen. Den sammanfattande revisionella bedömningen var att styrelsen *inte helt* hade en tillräcklig intern kontroll avseende rapportering av löner och arvoden för att säkerställa rättvisande räkenskaper och att styrelsen *ej* hade en tillräcklig intern kontroll vad gäller hantering av bisysslor.

Bedömningen baserades på att det inte genomfördes kontroller kopplat till löneprocessen och att internkontrollarbetet för löneprocessen kunde utvecklas. Vad gäller bisysslor baseras bedömningen på att det i tid för granskningen inte fanns några kontrollmoment av att gällande regelverk efterlevs eller någon systematik för att kontrollera att utbetalningar inte sker till leverantörer till vilken den anställda har kopplingar till.

Uppföljning

I missiv till rapporten, lämnad till kommunstyrelsen 2020-12-14 ombads kommunstyrelsen återkomma med svar senast 2021-03-31. Kommunstyrelsen lämnade ett yttrande över revisionsgranskningen vid sammanträdet 2021-03-08 § 35, i enlighet med revisionens direktiv.

Av protokollet framgår att kommunstyrelsen beslutade att godkänna yttrandet till revisionen samt uppdrar åt kommunledningsförvaltningen att beakta revisorernas rekommendationer i det fortsatta arbetet.

Av förvaltningens tjänsteskrivelse till styrelsen beslut (daterad 2021-02-05) framgår de åtgärder kommunledningsförvaltningen har påbörjat samt har för avsikt att genomföra utifrån revisionens rekommendationer. I nedanstående tabell redovisas de åtgärder som framgår av förvaltningens skrivelse samt en bedömning gällande huruvida de förbättringsområden och rekommendationer som lyftes fram i granskningen bedöms som åtgärdade..

Rekommendation	Bedömning	Kommentar <i>Vad har åtgärdats av våra påpekanden? Vad kvarstår att åtgärda?</i>
1) Arbeta fram rutin och tillhörande checklista över vilka kontroller som respektive chef förväntas göra i de olika delarna av löneprocessen samt undersök möjlighet till att införa elektronisk signering av utanordningslistor eller liknande.	Åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår kommunledningsförvaltningen har för avsikt att arbeta fram en rutin och tillhörande checklista i enlighet med rekommendationen. Kommunledningsförvaltningen skulle även undersöka möjlighet att införa elektronisk signering av utanordningslistor/liknande.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att utanordningar numera hanteras helt digitalt via digital signering.</p> <p>Rutin och checklistor/kontrollistor finns framtagna.</p>
2) Utvärdera om inte funktionaliteten att kunna bevilja samtliga poster på en gång bör inaktiveras i syfte att minimera risken för att chef inte bedömer varje post enskilt.	E/T	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att en utvärdering håller på att genomföras inom förvaltningen</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att denna möjlighet finns inte längre kvar. Varje post beviljas enskilt på samtliga förvaltningar.</p>
3) Undersök ifall det finns möjlighet att digitalisera och standardisera löneprocessen i syfte att minska riskerna som uppstår i den manuella hanteringen och hanteringen av pappersblanketter, t.ex.	Åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att det är påbörjat ett arbete med att digitalisera och standardisera löneprocessen.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att ett antal flöden har digitaliserats och är på gång att digitaliseras. Anställningar</p>

avseende digitala anställningsavtal.		<p>sker helt digitalt via <i>Botlön</i> och signeras digitalt. Ett antal andra blanketter kan signeras digitalt och mer komplicerade flöden gällande feriearbetande ungdom ses just nu över för att automatiseras under våren.</p> <p>Av svaret framgår att det finns en bruttolista på planerade (återstående) aktiviteter som ska genomföras under året (2022).</p>
4) Överväg ifall genomgång och analys av logglistor över förändringar av fasta data i lönesystemet bör ske som ett led i det interna kontrollarbetet.	Åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att ett sådant arbete är påbörjat.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att metod för detta har diskuterats och att kommunledningsförvaltningen ska undersöka möjliga automatiska kontroller med leverantören av lönesystemet.</p>
5) Utveckla, formalisera och systematisera internkontrollarbetet inom löneprocessen där kontrollaktiviteter baseras på en riskbedömning med en tydlig roll- och ansvarsfördelning samt att kontrollaktiviteter följs upp och utvärderas i syfte att säkerställa att de är effektiva.	Delvis åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att ett sådant arbete är påbörjat.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att ett flertal internkontrollpunkter är på plats. Vi har för 2021 tagit del av en kontrollista. Av information anges att dokumentation av dessa kontrollpunkter behöver säkerställas och följas upp under år 2022.</p> <p>Vidare anges att ett arbete pågår att förtydliga ansvarsområden samt kunskapsdelning av dessa inom enheten, bl. a. gällande att synliggöra vilka punkter som ska kontrolleras/avrapporteras och eventuellt signeras, innan utförare kan gå vidare i processen.</p>
6) Aktualisera framtagna anvisning, rutinbeskrivning och information om hanteringen av bisysslor i kommunen och säkerställ att samtliga chefer och medarbetare har kännedom om dessa.	Åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att kommunledningsförvaltningen har för avsikt att göra detta.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att det har införts ett systemstöd för digital redovisning och hantering av bisyssla (gäller samtliga anställningsformer) <i>ServiceNow</i>. Det har även genomförts en kampanj med uppmaning att medarbetare ska redovisa bisyssla och kommunen har uppdaterat och förtydligat information om bisyssla på intranätet till både chefer och medarbetare.</p>

		<p>Av svaret framkommer dock även att medarbetare behöver ha en Botkyrka-e-postadress för att redovisa bisyssla digitalt. Flera av kommunens timanställda har bara en privat e-postadress. Kommunen behöver hitta ett sätt så att även timanställda med privat e-postadress kan redovisa bisyssla digitalt.</p> <p>Vidare beskrivs att nuvarande systemstöd för digital redovisning och hantering av bisyssla är en tillfällig lösning fram till dess att kommunen infört digitala personalakter.</p>
<p>7) Säkerställ att gällande regelverk för hantering av bisysslor efterlevs och att chefer hanterar blanketterna om anmälan av bisysslor korrekt ur ett dokumentationsperspektiv.</p>	<p>Åtgärdad</p>	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att kommunledningsförvaltningen har för avsikt att göra detta.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att det i kommunstyrelsens Internkontrollplan 2021 har identifierats följande risk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen drabbas av ekonomisk skada eller förtroendeskada på grund av otillåtna bisysslor hos anställda. <p>Under 2021 skulle två kontroller genomförts. Kontrollerna har skett genom stickprov av 10 % av alla nyanställda, tillsvidare- och visstidsanställda de senaste sex månaderna. Kontrollen avser om ifylld och underskriven blankett för bisysslor finns för medarbetaren ifråga.</p> <p>Av uppföljning av internkontrollplan 2021 redovisas att resultatet av genomförda kontroller ligger på en godtagbar nivå (gult) men varierar på förvaltningsnivå. 4/8 förvaltningar redovisat <i>Gott</i> resultat (grön), 2/8 förvaltningar redovisar <i>Godtagbart</i> resultat (gul) och 2/8 förvaltningar redovisar <i>Ej godtagbart</i> resultat (röd). Av uppföljningen framgår att ny rutin för redovisning av bisysslor implementerades under hösten vilket förenklar uppföljning. Redovisning sker numera genom digitalt formulär. Orsak bakom bristande måluppfyllelse hos de förvaltningar som redovisar avvikelser anges vara kunskapsbrist i rutin och regler för bisysslor.</p> <p>Kontrollmoment omfattas även i 2022 års</p>

		internkontrollplan.
8) Överväg att införa centrala och/eller digitala personalakter.	Åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att sådant arbete är påbörjat.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen framgår att en informationshanteringsplan har tagits fram under 2021, vilket uppges vara en förutsättning för att införa digitala personalakter. Där framgår vilka underlag en personalakt bör innehålla. Vidare har en förstudie genomförts samt har en förlaga till kravspecifikation tagits fram då kommunen har en option på att använda deras befintliga ärendehanteringssystem för digitala personalakter (Public 360).</p> <p>Av svaret framgår att det under 2022 kommer att genomföras ett projekt för implementering av ovan.</p>
9) Utred möjligheterna att digitalisera dokumentationen och hanteringen av anställdas bisysslor i syfte att möjliggöra en effektiv uppföljning och sammanställning över förekomsten av bisysslor samt för att kunna genomföra kontroller av jäv och oegentligheter i samband med inköp och upphandling.	Åtgärdad	<p>Av tjänsteskrivelsen framgår att kommunledningsförvaltningen har för avsikt att påbörja sådant arbete.</p> <p>I skriftlig återkoppling från förvaltningen beskriv att det under år 2020 har det tagits fram en mall för en jävsdeklaration i samband med upphandling, där de tjänstepersoner eller förtroendevalda som deltar i upphandling får svara på frågor om eventuella kopplingar till aktuella företag/leverantörer. Vidare finns en framtagen sekretessförbindelse som de deltagande i upphandlingsprocessen från kommunens sida ska skriva under. Såväl jävsdeklarationen som sekretessförbindelsen syftar enligt svaret till att minska risken för jäv, mutor och oegentligheter.</p>

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsrapporten har resulterat i att styrelsen har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. En rekommendation bedöms delvis ha åtgärdats. Kvarstående åtgärder avser att tydliggöra ansvarsområden och kunskapsdelning för internkontrollarbetet inom löneprocessen inom berörd enhet.

Vår granskning visar även att ett projekt för implementering av att införa digitala personalakter kommer att genomföras under år 2022, samt att undersöka möjlighet att automatisera kontroller med leverantör i lönesystemet.

Kris- och katastrofberedskap

lakttagelser

Sammanfattning av genomförd granskning

Under 2020 genomförde kommunrevisionens en granskning om kris- och katastrofberedskap med fokus på vattenförsörjning. Granskningens revisionsobjekt var regionstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden. Den sammanfattande revisionella bedömningen var att styrelsen och nämnden *i begränsad utsträckning* hade en ändamålsenlig beredskap för att kunna hantera allvarliga händelser och kriser inom vattenförsörjningen.

Bedömningen baserades bland annat på att det inom VA-enheten saknades en krisledningsgrupp och det gick inte heller att styrka att övningar inom krisberedskap kopplat till vattenfrågor genomfördes. Kommunen stod i tid för granskningen utan en nödvattenplan och en risk- och väsentlighetsanalys på förvaltningsnivå hade ej upprättats. Vidare kunde granskningen inte styrka att det fanns samverkan med väsentliga aktörer vid allvarlig händelse som påverkar vattenförsörjningen.

Uppföljning

I missiv till rapporten, lämnad till teknik- och fastighetsnämnden och kommunstyrelsen 2021-02-28 ombads nämnderna att återkomma med svar senast 2021-05-25. Teknik- och fastighetsnämnden lämnade ett yttrande över revisionsgranskningen vid sammanträdet 2021-04-27 § 23 och kommunstyrelsen 2021-03-08 § 34, i enlighet med revisionens direktiv.

Av protokollet framgår att teknik- och fastighetsnämnden beslutade att godkänna yttrandet till revisionen.

Av kommunstyrelsens protokoll framgår att styrelsen godkänner teknik- och fastighetsnämndens och kommunledningsförvaltningens yttranden.

Av såväl kommunledningsförvaltningens som teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelser (daterad 2021-04-12 respektive 2021-03-15) framgår de åtgärder förvaltningarna har påbörjat samt har för avsikt att genomföra utifrån revisionens rekommendationer. I nedanstående tabell redovisas de åtgärder som framgår av förvaltningarnas skrivelser samt en bedömning gällande huruvida de förbättringsområden och rekommendation som lyftes fram i granskningen bedöms som åtgärdade.

Rekommendation	Bedömning	Kommentar
		<i>Vad har åtgärdats av våra påpekanden? Vad kvarstår att åtgärda?</i>

<p>1) Att kommunstyrelsen ser över kommunens krishanteringsprogram så att det möter de krav som MSB ställer, samt föreslår fullmäktige att besluta om revideringar.</p>	<p>Åtgärdad</p>	<p>Av kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse framgår att förvaltningen genomfört en revidering av krishanteringsprogrammet (Program för trygghet och säkerhet) i enlighet med de riktlinjer MSB ställer. Det anges även ske en nära dialog med Länsstyrelsen för att se över behov att komplettera programmet med riktlinjer eller andra styrdokument. Detta bekräftas även i vår avstämning.</p>
<p>2) Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att besluta om vilken strategisk inriktning och prioriteringar för nödvatten som ska finnas i kommunen. Prioritering av nödvatten i händelse av kris bör utgå från politiska inriktningsbeslut.</p>	<p>Åtgärdad</p>	<p>Av kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse framgår att en nödvattenplan innehållande strategisk inriktning och prioriteringar för nödvatten ska tas fram. Vi har för granskningen erhållit ett utkast som ska upp för beslut i kommunfullmäktige 31 mars 2022.</p> <p>Vid avstämning beskrivs att planen anger prioriteringar och kommunens ambitionsnivå för området.</p>
<p>3) Att nämnden genomför en risk- och sårbarhetsanalys med fokus på vattenförsörjning. Vid en sådan RSA bör berörda bolag (exempelvis Stockholm vatten och SYVAB) medverka.</p>	<p>Åtgärdad</p>	<p>Av teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse beskrivs att ett av målen i kommunens Program för trygghet- och säkerhet och utbildnings- och övningsplan, antagen i kommunstyrelsen 2021-02-25 §7, är att integrera risk- och sårbarhetsanalysprocessen med arbetet med att fastställa en Nödvattenplan för kommunen. Nödvattenplan är framtagen och ska upp för beslut i fullmäktige 31 mars 2022.</p> <p>Vid avstämning beskrivs att risk- och sårbarhetsanalysen ska följas upp årligen, vilket tidigare skett ungefär vart fjärde år. Ambitionen uppges även vara att involvera bolagen i större utsträckning.</p>
<p>4) Att krisledningsorganisationen inom VA dokumenteras och att skriftliga rutiner för händelser kopplade till vattenförsörjning tas fram, samt att även de kommunala bolagens ansvar vid händelse av kris definieras.</p>	<p>Delvis åtgärdad</p>	<p>Vid avstämning beskrivs att det pågår ett arbete med att göra beräkningar av teknikaliteter för hantering/distribution av nödvatten inom teknik- och fastighetsförvaltningen. Ex-vis ska adresser för var nödvatten ska placeras tas fram. Arbetet ska färdigställas i april 2022. Därefter ska rutiner tas fram och utbildningsinsatser genomföras.</p> <p>Avseende att definiera bolagens ansvar anges vid avstämning att ett sådant arbete inte påbörjats. Ambitionen uppges vara att påbörja</p>

		det hösten 2022.
5) Att övningar genomförs med regelbundna intervall för att säkerställa en effektiv nödvattenhantering.	Delvis åtgärdad	<p>Av kommunledningsförvaltningens och teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelser framgår att en utbildnings- och övningsplan inom området krisberedskap för perioden 2021-2024 beslutades 2020-02-01. I utbildnings- och övningsplanen framgår följande: "Under perioden 2021-2024 planeras utbildningar och övningar i form av stabsmetodikutbildning, skrivbordsövning samt simuleringsövning med motspel. Dessa övningar ska motsvara de behov som kan skönjas från rådande risk- och sårbarhetsanalyser."</p> <p>Vid avstämning framkommer att utbildningsinsatser inte ännu genomförts pga aktiverad krisledning. Under våren ska uppges att en inventering av utbildningsbehovet ska ske inom central krisledning och sedan ska förvaltningen förlägga utbildningsinsatser under hösten 2022.</p> <p>Inventeringen uppges ska fastställa formerna för utbildningen, dvs om de ska ske av extern part eller internt inom kommunen.</p>

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsrapporten delvis har resulterat i åtgärder från kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden samt förbättringar inom verksamheterna. Det finns fortsatt behov att säkerställa att åtgärder vidtas avseende rutiner för händelser kopplade till vattenförsörjning, definiera bolagens ansvar vid händelse av kris samt inventera behov och former för utbildning inom central krisledning.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en uppföljande granskning av fyra tidigare fördjupade granskningar. För de fyra granskningarna har totalt xx rekommendationer lämnats där vi kan konstatera följande:

- 11 rekommendationer bedöms vara åtgärdade
- 8 rekommendationer bedöms vara delvis åtgärdade
- 1 rekommendationer bedöms inte vara åtgärdade
- 2 rekommendationer kan ej bedömas

Sammantaget visar vår granskning att kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden instämmer till revisionens iakttagelser och rekommendationer som lämnats för respektive revisionsgranskning. I många fall pågår ett arbete med att åtgärda brister i enlighet med lämnade rekommendationer.

Särskilt noteras att det finns kvarstående åtgärdsbehov kopplat de rekommendationer som lämnats avseende granskning av underhåll av fastigheter och anläggningar.

Vår samlade revisionella bedömning är att kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden **delvis** vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån tidigare identifierade brister.

Mars 2022

Anders Hägg

Michaela Nyman

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.